

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

28. Monachoru[m] idololatr. sedes & Luzi cadauer.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

collato recens, necdum inito deiecit gradu; nummorum millibus quadraginta damnauit; & thesaurum quem secum portabat, fisci regij exactoribus permisit: qua rei, & famæ iactura, seni auaro & ambitioso nihil potuit venire acerbius. Accessit tamen quod filios quinque paternam illustres pinguesque fortuna quos secum ducebat, vidit prope omnibus nudatos, ex quo illi primum vitalia, tum carnes abscellu putruere; inde mors breui subsecuta, quanquam incertum morbus an rabies, præripuerit palmam occisi nefarij hominis; aiunt enim illum à seruis, & filiis dum toti sunt in subducendis sibi, addicti vasarij infauftis reliquis, siti rabida pressum aquam petiisse, neque impetrasse, & hinc iterata desperabundi hominis quadam voce, animam eiecisse.

Sciaocem Patres in conspectu habebant, breuique diario per aduersum amnem eò erant venturi, cum occurrit iis familiaris à Vicario præmissus qui Nanhoam illos deduceret; vix est toto imperio tanti nominis locus, & peregrinantium vndique concursu tam frequens, ad Luzi sepulchrum, & iubea quæ larga referunt à Luzi cultoribus: spectauit Riccius locum, cœnobium, & templum; sepulchrum item & Luzi cadauer integrum, scripsitque de illis quæ perperam attributa sunt eius interpreti, absque vlla auctoris mentione. Vallis est inter duos montes peramœna Limpidis aquis irrigua & ferax: montes vtrimque ad omnem voluptatem, & vbertatem cultissimi; ex iis præcipuè visendus, fontem dorso è medio eructat qui multos diuisus in ramos, subiecta fecundat omnia, situmque ad montis radices oppidum. Hic mons sacer vocatur. Eminet eius è vertice cum teuplo cœnobium, seu magis cœnobium duodecies mille Monachis habitata. Cœnobiarcham singula suum habent; sed præest omnibus auctoritatis in omnes summæ communis Præfectus, quem suorum & loci reuerentia efficit venerandum; præter dominium totius circum regionis, donationibus antiquis in alimenta eorum attributum: sunt ij, sceleratissima, & scèdissima capita. Virginitatem profitentur, dæmone quolibet ab omni sensu longiorem; & habent Lupanaria feminatum, & sublatos ex iis liberorum greges, quos idoli sumptibus ipsi alunt, nisi quod industriæ fructum iis hunc addunt vt bona Præfecti cum venia, viatores, & peregrinos è sancto ipsorum loco redeuntes, deprædentur. Eratque id tam publicè notum; vt edicente Vicario Sciaocensi adfuturum illic postidie insignem Externum, pararent illum excipere, daréntque illi quam legeret ad habitandum sedem; arbitrati sint pro certo, illum à Protege aut Prouincie inspectore mitti cum imperio Mandarini, ad corrigenda scelera, quorum sibi erant nimium conscij, & reformandam ipsorum regulam. Statuunt igitur communi consilio splendide illi procedere obuiam, gestire illius aduentu, circumducere illum per omnia, iis exceptis quorum illi commoditas possèt nimis placere, & persuadere figendam illic sedem: cœtera, vt res irent, deliberaturos: vt consultum, sic factum. Aduentanti Riccio adest Mysteriarcha maior, sequebantur minores duodecim;

longo

28.
Monachorū
idololat. sedes & Luzi
cadauer.

longo ordine deinceps alij, ex primariis illis & grauissimis sycophantis; festa omnes in veste, & suorum sacrorum emblematis salutationis fabulam verbis & ritibus peragunt, qualem solebant vitis eximiis, suamque reddit vicissim Riccius, Sinenſi stylo, & vrbantate absolutam, dissimulata interim hominum flagitiosorum notitia. Deducitur ab iis in aulas, Mandarinis supremis destinatas, & magnifico prandio lautè recreatur. Monstratur illi cœnobium & templum, opulentia vtrumque famæ non dispari. Censuitque vna in templi ædícula pulchrè inauratas Deorum statuas quingentas. Vidit & turres suis instructas campanis æreis, vna potissimum qua vastiorem in Europa nullam spectauerat. Surgebat medio è templo machina quæ scalis fabre laboratis adscensum præbebat ad Luzi cadauer in fastigio collocatum. Fato functum aiebant quinquagesimo ab hinc anno supra octingentesimum; de crudeli eius in corpus suum sæuitia narrabant mira, & forsitan vera: suos enim habet cacodæmon vt in Iaponia, & Indis, ita in Sinis sui carnifices martyres, quos stultæ apud posteros gloriæ desiderio amenti ad discutiendum diris modis corpus suum inflamat; huic certè dicantur inter alia multa imputruisse carnes sub ferrea catena quam à lateribus nunquam relaxabat, & fœdis vermibus scaturisse, horum si quis excideret, colligi ab eo solitum, & increpitari, malè feriatè! non habes apud me ac de me quod rodas? extra me forte minime reperturus; hac & simili sacrilegus histrio sanctimoniam specie personatus, honores emit, quibus illic diuinis impiè colitur; vidit cum contemptum cum Almeida Riccius integrum, sed quadam gummitione incrustatum; nec apud Monachos offensionem contempti Luzi excusauit ignorantio Sinenſum rituum quibus perpolitum notant Riccius; Sinis enim solemè id erat, vt quanquam simulachra, & Luzum nihili facerent, iis tamen honorem adhiberent, vt gratificarentur eorum cultoribus. Lustratis omnibus Almeida, nauim repetens Sciaoceum contendit; Riccius die inſequenti Præfecto cœnobij comite illum eques præuertit, salutatumque mox Lium Gubernatoris Vicarium emixè rogauit, ne se illa eremò Nanhoæ concluderet; aliam esse Luzi sequacibus, aliam sibi vitæ legem; adorari ab iis idola; præter dominum cœli nullum à se agnosci aut coli Deum; idola omnia contemni; denique homini Literato, & Mandarinorum honestari assueto consuetudine, vrbem melius concedi, quam solitariam illam sepulturam, admiranti Lio, vixque persuaso, ab religione idolorum diuersam aliquam toto orbe extare; protulit Riccius Diurnum factum, & hæc est, inquit, Doctrina quam sequimur, docet hic de vero Deo Liber, quid nos oporteat sentire, quibus illum honoribus prosequi. Libri formam, & Typos, & elegantiam suspiciens Lius longè Sinenſibus excellentiorem, facile credidit, nihil eo nisi verum & præstans contineri; æquum respondit ab Riccio peti; non posse Dei legisque diuersa Professores cum Osciânis vna esse; confirmavit libenter Præfectus cœ-

nobis responsum, ut cuius non minus quam Riccij intererat ne simul degerent, addidit Riccium non diuersam modo profiteri legem, sed planè contrariam, nam neque idolis Nanhœ, neque Luzo exhibuisse umbram venerationis, quo cum parcus Deorum cultor insimulari tacite videretur; suscepit eius defensionem Lius, & sunt, inquit, idolorum Dij in Sinis aduenæ, ab æuo profus, nec de nomine noti, nunc sparsi vbique velut alter è metallo & saxo populus. Dicenti annuit antistes, sed volens Theologum agere, negansque honorem idolis deberi, causam boni publici excepit; huic à maioribus sapienter cautum; præuidisse illam Regni plagam australem, extratorum incursionibus esse obnoxiam; ingenia hominum refractaria & fera, posse hinc toti imperio grande aliquid mali, processu temporis consciri; frændos putasse religionis metu, sed crassæ illorum intelligentiæ congruo; concretos illis ex materia Deos colendos finxisse, ita sacrilegium immane pius Præses temporariis regni compendiis excusauit. Post quæ decretum ut Sciaocei daretur Patribus certa sedes. Iacet hæc ciuitas sub arcto paulo plus gradibus quatuor & viginti; ædium claudit non nisi ad quinque millia; duobus enim arctatur fluuiis, & in confluenti eorum sita est, iisque pro fossa vtriusque munitur, & stringitur, sed in alas duas suburbanas longè se porrigit, quarum occidentalem cum vrbe necit barbarum pons onerariarum fortibus inter se confertarum catenis. Regio circum mirè ferax; cælum insalubre & noxium, ad Decembrem, fermè pars quarta ciuium ab Octobri ægrotat; qui valent vultu sunt squallido, & cadaueroso; extranei maximè, qui vitæ ut plurimum finem illic citius faciunt, quam negotiorum pro quibus venerant.

Datus est Patribus in suburbano occiduo locus haud procul à templo Quanhiai attributæque illis pars amplissimæ atæa templo contiguæ, frustra obtinentibus Bonziis, quorum iuris hæc erant, & rescriptum Proregis ad hoc supplicibus literis Vicarius petiit. Interea Riccium Sciaocei Mandarini stans salutationibus perfungentem, & sermone, omnisque alio ciuilitatis more propemodum Sinensem, mirari, adamare, diu nocturne frequentare, quæ assiduitas adeundi, atque audiendi, tam operosam illi imposuit necessitatem iis satisfaciendi, ut succubuerit oneri; ac Almeida quidem prius ægrotantis cum valerudinem curasset solus incredibili labore, cœpit ipse post diem septimum quem credebat socio læthalem ægrotare, delatusque est ab eodem in conclauem Bonziji cuiusdam, vbi omnibus defecto commodis, venit opportuna gratissimæque medicina; diploma Proregis quo designabatur Patribus in suburbano occiduo ad construendas ædes, & templum atæa Hanc occasionem, Vicarij beneficentia impetratam ne mora corrumpere, triduo post febris accessum vltimum, sat egit ut diploma effectum daretur. Hæc dum Sciaocei geruntur vrebatur Macaenses tristis pro Riccio & acerbus dolor, primùm exule, spebúsque tot annis sudatis per summam iniuriam deiecto;

19.
Sciaocei sedem ponit Riccius diebus 12. itin. intra Sinas